Bijlage 3 De methode van overdracht van het beheer van HS-netten

1 Inleiding

1. In onderhavig besluit geeft de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit (hierna: de Raad) uitvoering aan artikel 41, eerste lid van de Elektriciteitswet 1998 (hierna: E-wet) op grond waarvan de Raad de methode tot vaststelling van de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering (hierna: *X*-factor), van de kwaliteitsterm (hierna: *Q*-factor) en van het rekenvolume van elke tariefdrager van elke dienst waarvoor een tarief wordt vastgesteld (hierna: rekenvolumina), moet vaststellen.

2. Deze Bijlage bevat een gedetailleerde beschrijving met betrekking tot de wijze waarop de Raad corrigeert voor de effecten van de overdracht van het beheer (hierna: beheeroverdracht) van de netten met een spanningsniveau van 110 of 150 kV (hierna: HS-netten). De beheeroverdracht van de HS-netten houdt in dat de regionale netbeheerders elektriciteit[1] het beheer van de HS-netten overdragen aan TenneT TSO B.V. (hierna: TenneT). In paragraaf 8.6 van dit besluit is op hoofdlijnen besproken op welke wijze de Raad rekening houdt met de effecten van de beheeroverdracht in de regulering van de regionale netbeheerders elektriciteit.

3. Deze Bijlage bestaat uit een aantal hoofdstukken. In hoofdstuk 2 beschrijft de Raad de uitgangspunten die hij hanteert voor dit besluit. Deze uitgangspunten zijn van belang om de uiteindelijke keuzes van de Raad te motiveren. De hoofdstukken 3 en 4 gaan vervolgens in op de daadwerkelijke wijze waarop de Raad corrigeert voor de beheeroverdracht[2]. In hoofdstuk 3 beschrijft de Raad het effect van de beheeroverdracht op de kosten van de regionale netbeheerders elektriciteit. Vervolgens gaat de Raad in hoofdstuk 4 in op het effect van de beheeroverdracht op de begin- en eindinkomsten en andere grootheden in het reguleringssysteem.

2 Uitgangspunten bij de beheeroverdracht

2.1 Inleiding

4. TenneT beheert het landelijk hoogspanningsnet. Tot en met 2007 omvatte het landelijk hoogspanningsnet de netten die bestemd zijn voor transport van elektriciteit op een spanningsniveau van 220 kV of hoger en die als zodanig worden bedreven, alsmede de landsgrensoverschrijdende netten op een spanningsniveau van 500 kV of hoger. Ingevolge artikel I, onderdeel A en artikel XIII, tweede lid van de Wet onafhankelijk netbeheer (hierna: Won) omvat het landelijk hoogspanningsnet per 1 januari 2008 alle netten die bestemd zijn voor het transport van

[1] De HS-netten waren in 2007 in beheer van Delta Netwerkbedrijf B.V (hierna: Delta), Stedin Netbeheer B.V. (hierna: Stedin), Essent Netwerk B.V. (hierna: Essent), N.V. Continuon Netbeheer (hierna: Continuon) en de regionale netbeheerder TenneT, die het gebied beheerde van de rechtsvoorganger B.V. Transportnet Zuid-Holland (hierna: TZH).
[2] Zie ook figuur 1 in paragraaf 8.1 van het besluit.

elektriciteit op een spanningsniveau van 110 kV of hoger. Concreet betekent dit dat de regionale netbeheerders elektriciteit, die tot en met 2007 het beheer van de HS-netten hadden, het beheer van deze netten per 1 januari 2008 moesten overdragen aan TenneT. Dit heeft onder meer tot gevolg dat afnemers die een fysieke aansluiting hebben op deze HS-netten, de zogenaamde HS-aangeslotenen, per 1 januari 2008 afnemer van TenneT zijn.

2.2 Uitgangspunten

Eerste uitgangspunt: wijze van corrigeren voor de gewijzigde beheersituatie

5. Het eerste uitgangspunt betreft de wijze van corrigeren voor de gewijzigde beheersituatie. Zoals weergegeven in paragraaf 5.1 van het besluit volgt uit artikel XA van de Won en de wetsgeschiedenis daarbij dat de wijziging in de beheersituatie geen gevolgen heeft voor de betrokken netbeheerders anders dan voortvloeit uit de wijziging van het beheer. In de parlementaire geschiedenis is het volgende aangegeven:

"*Voor de betrokken netbeheerders zal de overdracht van het beheer van de genoemde netten een wijziging betekenen van de omvang en samenstelling van het net. Dit heeft voor hen gevolgen in de sfeer van de tariefdragers en de volumes. Bij gelegenheid van de beheerswijziging zouden dus ook de totale inkomsten uit de tarieven dienovereenkomstig moeten worden aangepast.*"[3]

6. De Raad concludeert hieruit dat de beheeroverdracht van de HS-netten geen gevolgen dient te hebben voor het vertrekpunt van de tariefregulering 2008, tenzij de omvang en samenstelling van het net wordt gewijzigd. In dat geval heeft de Raad de bevoegdheid om de inkomsten van de betrokken netbeheerders te corrigeren. Zoals de Raad in het besluit reeds heeft aangegeven (zie paragraaf 5.2 van het besluit) is hij van mening dat hij een ruime mate van beleids- en beoordelingsvrijheid heeft gekregen van de wetgever bij de bepaling van de hoogte en omvang van de correctie van de tarieven van 2008. De Raad komt tot deze conclusie, omdat in de parlementaire geschiedenis is aangegeven dat artikel XA van de Won "*algemeen geformuleerd is, zodat de diverse elementen die een rol kunnen spelen meegenomen kunnen worden*"[4].

7. Voor de volledigheid merkt de Raad op dat hij, ingevolge artikel 41b, eerste lid van de E-wet, niet de bevoegdheid heeft om de kosten van regionale netbeheerders elektriciteit te corrigeren voor de beheeroverdracht (zie ook paragraaf 7.1 van het besluit). Door de inkomsten van deze regionale netbeheerders elektriciteit te corrigeren, kan de Raad deze regionale netbeheerders elektriciteit slechts stimuleren om de kosten, en daarmee de bedrijfsvoering, aan te passen aan de nieuwe beheersituatie.

Tweede uitgangspunt: betrokken netbeheerders

8. Het tweede uitgangspunt betreft de reikwijdte van de term 'betrokken' netbeheerders. In het besluit heeft de Raad reeds aangegeven (zie paragraaf 5.2 van het besluit) dat hij, op basis van zijn analyse van de parlementaire geschiedenis van artikel XA van de Won, concludeert dat het hier gaat om regionale netbeheerders elektriciteit die tot en met 2007 het beheer van de HS-netten voerden, alsmede TenneT die (in beginsel) vanaf 1 januari 2008 dit beheer voert. Ten behoeve van dit besluit

[3] Tweede Kamer, vergaderjaar 2004-2005, 30 212, nr. 18, p. 24.
[4] Tweede Kamer, vergaderjaar 2005-2006, 30 212, nr. 18, p. 24.

is de Raad dan ook van mening dat alleen de regionale netbeheerders elektriciteit Essent, Delta, Stedin en Continuon in aanmerking kunnen komen voor toepassing van artikel XA van de Won.

Derde uitgangspunt: de relatie tussen transformatoren en de beheeroverdracht

9. Het derde uitgangspunt betreft de relatie tussen de transformatoren en de overdracht. De Raad is van mening dat uit de E-wet en de Won niet eenduidig volgt waar per 1 januari 2008 precies de scheiding ligt tussen de HS-netten en de distributienetten. Concreet gaat het hier om de vraag of de transformatoren tussen deze netten onderdeel uitmaken van de HS-netten of juist van de distributienetten.

10. Op 9 juli 2007[5] en op 13 september 2007[6] heeft de Minister van Economische Zaken (hierna: de Minister) aan de Raad verzocht te onderzoeken, en vervolgens te adviseren, of de transformatoren integraal onderdeel moeten uitmaken van de overdracht van het beheer van de HS-netten. Op 4 oktober 2007 heeft de Raad zijn advies aan de Minister gestuurd[7]. Vervolgens heeft de Minister over deze kwestie een brief aan de betrokken netbeheerders gestuurd, waarin onder meer het volgende staat.

"*Ik heb op basis van het advies van de NMa/DTe van 4 oktober jl. mijn zienswijze per brief aan de betrokken bedrijven kenbaar gemaakt. Kortweg houdt deze in dat de transformatoren geen integraal onderdeel uitmaken van het 110 en 150 kV net en het beheer hierover niet verplicht overgedragen moet worden aan TenneT.*"[8]

"*Deze zienswijze loopt vooruit op en zal onderdeel zijn van het door mij op een later moment te nemen besluit omtrent het verlenen van instemming met de aanwijzing van TenneT als beheerder van de overgedragen 110 en 150 kV netten, conform artikel IV Won.*" [9]

En:

"*Dit houdt in dat de transformatoren geen verplicht onderdeel uitmaken van de beheeroverdracht. Wel acht ik het voorstelbaar dat op bepaalde punten in het net het beheer van de transformatoren wel overgaat, indien partijen daar gelet op het waarborgen van de leveringszekerheid en efficiëntie voordelen in zien.*" [10]

11. Op grond van de inhoud van genoemde brief stelt de Raad ten eerste vast dat de transfomatoren niet verplicht onderdeel uitmaken van de overdracht van het beheer van de hoogspanningsnetten aan TenneT. Dit betekent dat de regionale netbeheerders elektriciteit in beginsel deze transformatoren blijven beheren. De Minister heeft aangegeven haar zienswijze in het instemmingsbesluit bij de aanwijzing van TenneT als beheerder van de hoogspanningsnetten te zullen vastleggen. Ten tweede geeft de Minister aan dat bedrijven onderling kunnen afspreken dat het beheer van bepaalde transformatoren wel overgaat naar TenneT. De Raad neemt aan dat

[5] Brief met kenmerk ET/EM/7081718.
[6] Brief met kenmerk ET/EM/7107693.
[7] Rapport met kenmerk 102484_1/26.
[8] Tweede Kamer, vergaderstukken 2007-2008, 30 212, nr. 67, p. 3.
[9] Brief aan (onder meer) Delta met kenmerk ET/EM/7122028b, p. 1 (zie www.ez.nl).
[10] Brief aan (onder meer) Delta met kenmerk ET/EM/7122028b, p. 4 (zie www.ez.nl).

uiteindelijk uit het instemmingsbesluit zal volgen of (bepaalde) transformatoren zijn overgegaan naar TenneT.

12. Ten tijde van vaststelling van dit besluit heeft de Minister haar instemmingsbesluit nog niet genomen. De Raad heeft in zijn Aanvulling op het ontwerpbesluit[11] aangegeven er vooralsnog vanuit te gaan dat de transformatoren geen onderdeel zijn van de beheeroverdracht en dat de regionale netbeheerders elektriciteit deze transformatoren blijven beheren. Ook gaf de Raad aan dat, indien bepaalde transformatoren na overleg tussen regionale netbeheerder(s) elektriciteit en TenneT toch in beheer naar TenneT overgaan, zij hiervan de Raad op de hoogte dienen te stellen. De Raad heeft geen reacties van de netbeheerders op dit punt ontvangen. Het uitgangspunt van de Raad is dan ook dat de regionale netbeheerders elektriciteit de transformatoren blijven beheren. Hiermee sluit de Raad aan op het beleidsvoornemen van de Minister.

Vierde uitgangspunt: HS-netten die belast zijn met Cross Border Lease-overeenkomsten

13. Het vierde uitgangspunt betreft de relatie tussen de HS-netten die belast zijn met Cross Border Lease-overeenkomsten (hierna: CBL-overeenkomsten) en de beheeroverdracht. Met artikel VIA, eerste lid van de Won heeft de wetgever een uitzonderingsmogelijkheid opgenomen op de hoofdregel dat de HS-netten met ingang van 1 januari 2008 deel uit maken van het landelijk hoogspanningsnet. In dit wetsartikel is namelijk bepaald dat de beheeroverdracht van de HS-netten in overeenstemming dient te zijn met de rechten van derden die voortvloeien uit een overeenkomst met betrekking tot deze netten.

14. Op grond van voornoemd artikel stelt de Raad vast dat de beheeroverdracht van de HS-netten derhalve slechts geschiedt als de beheeroverdracht niet de rechten van derden schendt. Uit de toelichting van de wetgever blijkt dat deze situatie alleen bij wijze van hoge uitzondering plaatsvindt. Ook is aangegeven dat op de energiebedrijven de verplichting rust om aan te tonen dat geen enkele vorm van beheeroverdracht mogelijk is zonder dat rechten van derden worden geschonden[12]. Ten aanzien hiervan stelt de Raad vast dat hij geen formele bevoegdheden heeft om netbeheerders eventueel te dwingen tot beheeroverdracht van hun HS-netten, of medewerking daaraan.

15. Voor de volledigheid merkt de Raad op dat hij het reguleringssysteem alleen correct kan toepassen als volstrekt helder is welke netbeheerder nu precies welk net beheert. Immers, degene die is aangewezen als netbeheerder mag zijn kosten via de gereguleerde nettarieven terugverdienen. Duidelijkheid over de beheersituatie is des te meer van belang, omdat regionale netbeheerders elektriciteit en TenneT ingevolge de E-wet via verschillende rekenkundige methodes worden gereguleerd.

16. Om recht te doen aan de beheersituatie was de Raad voornemens om in zijn reguleringsbesluiten aan te sluiten op de situatie zoals beschreven in het (gewijzigde) instemmingsbesluit van de Minister bij de aanwijzing van TenneT als beheerder van de HS-netten. Uit dit instemmingsbesluit zal immers volgen voor welke (delen van de) HS-netten TenneT als netbeheerder geldt, en daarmee

[11] Aanvulling van 25 april 2008 op het ontwerpbesluit van 30 augustus 2007 met kenmerk 102610_1/13 en 102484/66.
[12] Tweede Kamer, vergaderjaar, 2005-2006, 30 212, nr. 20, p. 15; Eerste Kamer, vergaderjaar 2006-2007, 30 212, D, p. 40 en 41 en Eerste Kamer, vergaderjaar 2006-2007, 30 212, F, p. 24.

ook voor welke (delen van de) HS-netten niet. De Raad stelt echter vast dat de Minister nog geen instemmingsbesluit heeft vastgesteld, waarop hij zou kunnen aansluiten.

17. De Raad heeft kennis genomen van het feit dat op 1 januari 2008 de HS-netten van Stedin en een deel van de HS-netten van Contiuon nog zijn belast met CBL-overeenkomsten, waarin de rechten van derden zijn vastgelegd. Ook stelt de Raad vast dat in juli 2008 nog steeds niet vaststaat in welke mate beheeroverdracht van deze HS-netten mogelijk zou zijn zonder de rechten van derden te schenden. De Raad vindt dat hij uiteindelijk zo goed als mogelijk invulling dient te geven aan zijn plicht en verantwoordelijkheid om transporttarieven voor elektriciteit vast te stellen, óók als de onduidelijkheid over deze HS-netten blijft voortbestaan. De Raad is namelijk verantwoordelijk voor de regulering van álle regionale netbeheerders elektriciteit. Vanuit dat perspectief kan de Raad zijn besluitvorming niet te lang aanhouden enkel en alleen vanwege onduidelijkheden rondom de overdracht van de met CBL-overeenkomsten belaste netten van slechts twee regionale netbeheerders elektriciteit (Stedin en Continuon). Vooral omdat de Raad het niet redelijk acht dat de tarieven voor het jaar 2007, die reeds doorlopen in het jaar 2008, ook nog in het jaar 2009 zullen gelden. Dit zou de belangen van afnemers, investeerders en regionale netbeheerders elektriciteit die niet bij de beheeroverdracht zijn betrokken, in dit geval onevenredig schaden. De Raad zal daarom uiterlijk op 1 januari 2009 nieuwe maximum transporttarieven voor de regionale netbeheerders elektriciteit vaststellen.

18. Aangezien de Minister haar instemmingsbesluit nog niet vastgesteld heeft, vindt de Raad dat hij in zijn besluitvorming aan dient te sluiten bij de feitelijke beheersituatie, zoals die geldt op het moment van vaststelling van de *x*-factorbesluiten van de afzonderlijke regionale netbeheerders elektriciteit. Bij de bepaling van de feitelijke beheersituatie sluit de Raad aan op de beheersituatie die volgt uit de brieven waarin TenneT zichzelf aanwijst als netbeheerder van (delen van de) HS-netten. Uit deze aanwijzing volgt dat TenneT inmiddels als netbeheerder geldt voor die HS-netten die voor 1 januari 2008 in beheer waren bij Essent, Delta, Continuon (exclusief Continuon Randmeren[13]) en TZH. Deze HS-netten vallen daarom niet onder de reikwijdte van dit besluit. Uit deze aanwijzing volgt ook dat TenneT zichzelf niet heeft aangewezen als netbeheerder voor de HS-netten van Stedin en die van Continuon Randmeren, omdat deze HS-netten zijn belast met CBL-overeenkomsten. Deze met CBL-overeenkomsten belaste HS-netten vallen daarom, zo lang zij niet alsnog in beheer aan TenneT worden overgedragen, wél onder de reikwijdte van dit besluit. Indien de met CBL-overeenkomsten belaste HS-netten gedurende de reguleringsperiode in beheer worden overgedragen aan TenneT, dan zal de Raad hier rekening mee houden. Zodra deze situatie zich voordoet, zal de Raad bezien welke aanpassingen adequaat zijn (zie ook de reactie van de Raad op zienswijze 68 in Bijlage 5 van dit besluit).

Vijfde uitgangspunt: effect van de beheeroverdracht op de tarieven

19. Een vijfde uitgangspunt betreft het effect van de beheeroverdracht op de tarieven. De Raad concludeert dat het de bedoeling van de wetgever is dat de beheeroverdracht op termijn leidt tot doeltreffender optreden bij calamiteiten en tot efficiëntievoordelen. Dit blijkt onder meer uit de volgende toelichting van de Minister:

[13] Continuon Randmeren omvat het gebied van het met CBL-belaste netwerk van N.V. Nuon, bekend onder de werknaam Randmeren en overeenkomend met het gebied van de voormalige N.V. Nuon Randmeren.

"Wanneer zich een storing voordoet is snel en effectief handelen ter isolering van die storing cruciaal. Als het transportnet – waarin een storing in vergelijking tot het distributienet vergaande gevolgen kan hebben omdat deze zich snel verspreiden over de onderliggende netten – door verschillende partijen wordt beheerd, is snel en adequaat handelen teneinde de storing te isoleren, niet gegarandeerd. De vereiste communicatie tussen verschillende beheerders maakt het handhaven van de leveringszekerheid bij een storing in de netten van 110 en 150 kV in de huidige situatie kwetsbaar. Deze kwetsbaarheid wordt weggenomen door het beheer van alle netten met een voltage van 110 kV en hoger in één hand te brengen. […] Door het beheer van de netten met een transportfunctie in één hand te brengen, is het eenvoudiger en goedkoper om transportknelpunten op te lossen. Voorts is het noodzakelijk dat de beheerder van het landelijk hoogspanningsnet in noodsituaties doelmatige mogelijkheden heeft om – zonder tijdrovend overleg met andere netbeheerders – op een voldoende gedetailleerd niveau (groepen) afnemers af te schakelen om grote maatschappelijke schade te voorkomen. […] Door integraal beheer van de transportnetten kunnen ook kostenbesparingen worden gerealiseerd. Doordat het transportnet door acht verschillende netbeheerders wordt beheerd, moeten investeringen in kritische verbindingen thans plaatsvinden in overleg met vele partijen. Het beheer in één hand maakt investeren efficiënter doordat er geen afstemming met vele partijen nodig is."[14]

"De leden van de fracties van de SGP en de ChristenUnie stelden enige vragen over de overdracht van de beheer van de hoogspanningsnetten. Het is de verwachting dat het in één hand brengen van het beheer van de transportnetten significante voordelen zal opleveren. Te denken valt aan efficiencyvoordelen en doeltreffender optreden in geval van calamiteiten. Ook kan er een centrale netplanning komen en kan er één norm voor kwaliteit gehanteerd worden. De 50 kV netten zijn bewust niet meegenomen in dit wetsvoorstel. In tegenstelling tot de netten met een spanningsniveau van 110 kV en hoger hebben de 50 kV netten geen eenduidige transportfunctie. De functie van de 50 kV netten is per netgedeelte verschillend. Daarom worden ze niet aangemerkt als onderdeel van het landelijke, door TenneT te beheren, hoogspanningsnet. Er is inderdaad enkel sprake van de overdracht van beheer van de 110/150 kV netten."[15]

20. Uit de wetsgeschiedenis blijkt volgens de Raad dus dat de beheeroverdracht op termijn moet leiden tot efficiëntievoordelen. Hieruit vloeit voort dat de tarieven derhalve op termijn moeten kunnen dalen. De Raad merkt hierover op dat hij in het algemeen niet vooruit op verwachte ontwikkelingen in de omgeving van de netbeheerders die mogelijk een kostenverhogend of kostenverlagend effect hebben, tenzij een ontwikkeling in wetgeving is vastgelegd en het financiële effect ondubbelzinnig is vast te stellen. In het geval van de door de wetgever beoogde efficiëntievoordelen is hiervan nog geen sprake. Daarom houdt de Raad hier in dit besluit nog geen rekening mee. Overigens, het door de Raad gehanteerde systeem van maatstafconcurrentie zorgt ervoor dat een eventuele verandering van de kosten in de vierde reguleringsperiode in de volgende reguleringsperiode(s) in de tarieven van de regionale netbeheerders elektriciteit wordt verdisconteerd.

[14] Tweede Kamer, vergaderjaar 2004-2005, 30 212, nr. 3, p. 40 en 41.
[15] Eerste Kamer, vergaderjaar 2006-2007, 30 212, D, p. 41.

3 Effect beheeroverdracht op kosten netbeheerders

3.1 Inleiding

21. In dit hoofdstuk stelt de Raad vast wat de effecten van de beheeroverdracht zijn op de kosten van de regionale netbeheerders elektriciteit met als doel om te bepalen wat de eindinkomsten van regionale netbeheerders elektriciteit zijn. Deze effecten zijn ook uitgewerkt in rekenkundige formules. Waar relevant verwijst de Raad naar deze formules in de Appendix bij deze Bijlage.

22. Zoals is weergegeven in paragraaf 2.2 van deze Bijlage heeft de Raad de bevoegdheid om op grond van artikel XA van de Won de inkomsten van de betrokken netbeheerders te corrigeren voor de diverse elementen die een rol kunnen spelen bij de beheeroverdracht. De begininkomsten van regionale netbeheerders elektriciteit zijn gelijk aan het product van de tarieven in het jaar 2007 en de rekenvolumina voor de vierde reguleringsperiode (zie figuur 1 van het besluit). Hierbij moet de Raad rekening houden met de beheeroverdracht van de HS-netten. De eindinkomsten van regionale netbeheerders elektriciteit bestaan (zie wederom figuur 1 van het besluit) uit een vergoeding voor efficiënte kosten per eenheid output (inclusief een redelijk rendement) en uit een vergoeding voor eventuele objectiveerbare regionale verschillen (hierna: ORV's). Om de eindinkomsten te bepalen dient de Raad daarom het effect van de beheeroverdracht op de kosten van de regionale netbeheerders elektriciteit als uitgangspunt te nemen. Deze aanpak komt overeen met het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders. Ook in de vorige drie reguleringsperiodes vormden de kosten de basis om de inkomsten van de regionale netbeheerders elektriciteit vast te stellen.

23. De beheeroverdracht heeft twee tegengestelde effecten op de kosten van de regionale netbeheerders elektriciteit: een *kostenverlagend* effect (zie paragraaf 3.2) en een *kostenverhogend* effect (zie paragraaf 3.3). De kosten van regionale netbeheerders elektriciteit met HS-netten nemen na de beheeroverdracht af omdat zij geen netbeheertaken voor deze meer hoeven uit te voeren. De kosten van regionale netbeheerders elektriciteit met HS-netten nemen na de beheeroverdracht echter ook toe, omdat zij extra transportcapaciteit bij TenneT moeten contracteren. Naast deze effecten zijn er enkele neveneffecten die *kunnen* optreden als gevolg van de beheeroverdracht. Deze mogelijke effecten worden besproken in paragraaf 3.4. Tenslotte vat de Raad in paragraaf 3.5 samen wat het uiteindelijke effect van de beheeroverdracht is op de kosten van de regionale netbeheerders elektriciteit. Hier komt aan de orde dat per saldo sprake zal zijn van een kostendaling, die de Raad gelijk stelt aan de inkomstendaling als gevolg van het wegvallen van inkomsten van direct aangeslotenen op de HS-netten.

3.2 Kostenverlagend effect

24. Het *kostenverlagende* effect van de beheeroverdracht wordt veroorzaakt door het feit dat de huidige beheerders van de HS-netten na de beheeroverdracht geen netbeheertaken[16] meer uitvoeren voor deze netten. Nu de regionale netbeheerders elektriciteit na de beheeroverdracht deze taken niet meer voor de HS-netten uitvoeren verminderen hun totale kosten met de kosten die samenhangen met het uitvoeren van de wettelijke taken ten aanzien van de HS-netten.

25. De Raad onderscheidt twee categorieën in de kosten van een regionale netbeheerder elektriciteit: operationele kosten en kapitaalkosten (zie ook paragraaf 8.2.1 van het besluit)[17]. De operationele kosten bestaan uit indirecte en directe operationele kosten (zie paragraaf 3.2.1 van deze Bijlage). De kapitaalkosten bestaan uit afschrijvingen en een redelijk rendement over het geïnvesteerde vermogen van de regionale netbeheerder elektriciteit (zie paragraaf 3.2.2 van deze Bijlage). Ter bevordering van de transparantie in zijn besluitvorming maakt de Raad in het vervolg van deze paragraaf duidelijk welke effecten de beheeroverdracht heeft op de operationele kosten en de kapitaalkosten.

3.2.1 Operationele kosten

26. In deze paragraaf stelt de Raad het effect van de beheeroverdracht op de operationele kosten van de regionale netbeheerders elektriciteit vast. Operationele kosten bestaan uit directe en indirecte kosten.

Directe operationele kosten

27. Directe operationele kosten vloeien één op één voort uit het beheer van de HS-netten. Een voorbeeld van directe operationele kosten zijn de kosten die worden gemaakt om de HS-netten te onderhouden.

28. Doordat de regionale netbeheerders elektriciteit de HS-netten na de beheeroverdracht niet meer beheren, worden door hen geen directe operationele kosten meer gemaakt ten behoeve van de HS-netten. De Raad kan het kosteneffect van de beheeroverdracht op de directe operationele kosten vaststellen uitgaande van de directe operationele kosten van een enkel jaar of op basis van de gemiddelde directe operationele kosten over meerdere jaren. De Raad kiest ervoor om uit te gaan van de gemiddelde directe operationele kosten van de HS-netten over meerdere jaren. De belangrijkste reden hiervoor is dat de directe operationele kosten van jaar tot jaar kunnen verschillen. Door het gemiddelde van meerdere jaren te nemen worden de directe operationele kosten op een robuuste wijze vastgesteld. Incidentele pieken en dalen in het kostenpatroon van de regionale netbeheerders elektriciteit worden dan automatisch gesaldeerd.

[16] De netbeheertaken zijn gedefinieerd in artikel 16, eerste lid van de E-wet. Dit betreft onder meer de taak om de door hem beheerde netten in werking te hebben en te onderhouden, en de taak om netten aan te leggen, te herstellen, te vernieuwen of uit te breiden.
[17] Formule (s) in de appendix.

29. De Raad was voornemens om de gemiddelde operationele kosten van de HS-netten gedurende de periode 2003 tot en met 2007 als uitgangspunt te nemen om het kosteneffect van de beheeroverdracht vast te stellen. Een aantal regionale netbeheerders elektriciteit heeft echter aangegeven de hiervoor noodzakelijke gegevens niet of slechts met grote inspanning te kunnen verstrekken[18]. De regionale netbeheerders elektriciteit hebben aangegeven wel gegevens over de jaren 2005 en 2006 te kunnen verstrekken. Om deze reden stelt de Raad het kosteneffect van de beheeroverdracht vast op basis van de gemiddelde directe operationele kosten van de HS-netten gedurende de jaren 2005 en 2006[19].

Indirecte operationele kosten

30. Indirecte operationele kosten zijn alle operationele kosten die niet onder de definitie van directe operationele kosten vallen, maar wel toe te rekenen zijn aan het beheer van de HS-netten. Een voorbeeld van indirecte operationele kosten zijn de kosten van stafdiensten die niet alleen werkzaamheden uitvoeren voor de HS-netten, maar ook voor andere netvlakken en/of juridische entiteiten binnen de holding waarin de stafdienst zich bevindt.

31. De regionale netbeheerders elektriciteit zijn van mening dat de indirecte operationele kosten die worden toegewezen aan de HS-netten ook na de beheeroverdracht van deze netten nog in de kostenbasis van de regionale netbeheerders elektriciteit blijven zitten[20]. Om deze reden vallen volgens de regionale netbeheerders elektriciteit deze kosten niet onder de overdracht.

32. De Raad acht het redelijk dat de indirecte kosten die worden toegewezen aan de HS-netten inderdaad niet onder de beheeroverdracht van HS-netten vallen. De indirecte kosten vloeien niet één op één voort uit het beheer van de HS-netten. Het gaat hier immers om kosten die, letterlijk gezien, niet van de ene op de andere dag zijn terug te brengen als de HS-netten in beheer naar TenneT overgaan. Overigens verwacht de Raad wel dat deze indirecte operationele kosten binnen afzienbare tijd te beïnvloeden zijn door regionale netbeheerders elektriciteit. Wanneer dit het geval is, dan zorgt de door de Raad gehanteerde reguleringssystematiek ervoor deze kostenverlaging op termijn in de tarieven van netbeheerders wordt verdisconteerd.

Conclusie effect beheeroverdracht op operationele kosten

33. De Raad bepaalt het kostenverlagende effect van de beheeroverdracht op de operationele kosten van de regionale netbeheerders elektriciteit op basis van de gemiddelde directe operationele kosten van de HS-netten van de betreffende regionale netbeheerder elektriciteit gedurende de jaren 2005 en 2006.

[18] Zie de reacties van de regionale netbeheerders op het informatieverzoek “Waardering Overdracht HS-netten”.
[19] Formule (t) in de appendix.
[20] Eindrapportage van de gezamenlijke netbeheerders inzake de “Methode ter bepaling van de regulatorische kosten van de HS-netten”, p. 23 en 24, www.energiekamer.nl.

3.2.2 Kapitaalkosten

34. In deze paragraaf stelt de Raad het effect van de beheeroverdracht op de kapitaalkosten van de regionale netbeheerders elektriciteit vast. De kapitaalkosten bestaan uit afschrijvingen en een redelijk rendement over het geïnvesteerde vermogen van de regionale netbeheerder elektriciteit[21].

Afschrijvingen

35. Door de beheeroverdracht gaat de gestandaardiseerde activawaarde van de HS-netten per 1 januari 2008 van de regionale netbeheerders elektriciteit over naar TenneT. Het effect van de beheeroverdracht op de afschrijvingen[22] van een regionale netbeheerder elektriciteit wordt dan ook bepaald door het deel van de afschrijvingen van deze regionale netbeheerder elektriciteit te kwantificeren dat is gerelateerd aan de HS-netten. Het effect van de beheeroverdracht op de afschrijving wordt bepaald door de afschrijvingen over de gestandaardiseerde activawaarde van de HS-netten ultimo het jaar 2000 vast te stellen en de afschrijvingen over investeringen in de HS-netten vanaf het jaar 2001 te bepalen.

36. Bij het vaststellen in het jaar 2003 van de gestandaardiseerde activawaarde ultimo 2000 is geen uitsplitsing naar netvlak vastgesteld. Op basis van de (door de regionale netbeheerders elektriciteit opgeleverde[23]) gegevens die ten grondslag liggen aan de vaststelling van de gestandaardiseerde activawaarde wordt de gestandaardiseerde activawaarde van de HS-netten alsnog berekend. Indien voor een regionale netbeheerder elektriciteit geldt dat deze gegevens onvoldoende gedetailleerd zijn om (bepaalde) activa direct aan de HS-netten toe te rekenen, is de betreffende regionale netbeheerder elektriciteit gevraagd de toerekening nader te onderbouwen en te voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring. De gestandaardiseerde activawaarde van de HS-netten aan het begin van het jaar 2000 schrijft de Raad lineair af over de resterende afschrijvingstermijn[24].

37. De investeringen vanaf het jaar 2001 zijn grotendeels uitgesplitst naar netvlak. Ieder jaar leveren de afzonderlijke regionale netbeheerders elektriciteit een rapportage op aan de Raad die gegevens bevat over de jaarlijkse investeringen en afschrijvingen van deze regionale netbeheerder elektriciteit[25]. Deze gegevens worden opgesteld conform de door de Raad vastgestelde Regulatorische Accounting Regels (hierna: RAR).

38. Samenvattend bepaalt de Raad het kostenverlagende effect van de beheeroverdracht op de kapitaalkosten door de afschrijvingen op de gestandaardiseerde activawaarde van de HS-netten ultimo het jaar 2000 en de afschrijvingen op de investeringen in de HS-netten vanaf het jaar 2001 bij elkaar op te tellen. De Raad verlaagt de kapitaalkosten van een regionale netbeheerder elektriciteit met het deel van de afschrijvingen dat is gerelateerd aan de HS-netten.

[21] Formule (u) in de appendix.
[22] In paragraaf 8.2.1. van het besluit is beschreven op welke wijze de Raad de afschrijvingen bepaald.
[23] Zie paragraaf 8.2.1. van het besluit.
[24] Zie paragraaf 8.2.1. van het besluit.
[25] Dit zijn de zogenaamde productiviteitsdata elektriciteit die ieder jaar in mei worden opgesteld.

Redelijk rendement op het geïnvesteerde vermogen

39. Door de beheeroverdracht verschuift de gestandaardiseerde activawaarde van de HS-netten per 1 januari 2008 van de regionale netbeheerders elektriciteit naar TenneT. Daarom is het niet langer noodzakelijk dat aan de regionale netbeheerders elektriciteit een redelijk rendement wordt toegekend over de gestandaardiseerde activawaarde van deze netten[26].

Conclusie effect beheeroverdracht op kapitaalkosten

40. Samengevat bepaalt de Raad het kostenverlagende effect van de beheeroverdracht op de kapitaalkosten door de kapitaalkosten van de regionale netbeheerders elektriciteit te verminderen met het redelijk rendement over de gestandaardiseerde activawaarde van de HS-netten.

3.3 Kostenverhogend effect

41. Het *kostenverhogende* effect wordt veroorzaakt doordat na de beheeroverdracht de kosten die worden gemaakt ten behoeve van het contracteren van transportcapaciteit bij een hoger gelegen (of naastgelegen) netbeheerder (hierna: inkoopkosten transport[27]) toenemen[28]. Er dient immers betaald te worden voor het gebruik van het landelijk hoogspanningsnet voor het transport van elektriciteit. Doordat het landelijk hoogspanningsnet per 1 januari 2008 naast de Extra Hoogspanningsnetten (hierna: EHS-netten) ook de HS-netten omvat, heeft de beheeroverdracht een verhogend effect op de inkoopkosten die regionale netbeheerders elektriciteit aan TenneT betalen.

42. Op grond van het cascadebeginsel[29] moeten aangeslotenen (waaronder regionale netbeheerders elektriciteit) op het landelijk hoogspanningsnet meebetalen aan de kosten van het netbeheer van TenneT. Deze kosten van TenneT worden toegerekend naar rato van het aandeel van de aangeslotene in de totale afname van transportcapaciteit van het landelijk hoogspanningsnet. Aangezien de regionale netbeheerders elektriciteit gezamenlijke de grootste afnemer van TenneT zijn, zal ook het grootste deel van de overgedragen beheerkosten van de HS-netten weer terugkomen bij deze regionale netbeheerders elektriciteit. Dit gebeurt dan in de vorm van kosten voor inkoop transport op HS-netten.

43. De Raad houdt rekening met de stijging van de inkoopkosten transport als gevolg van de beheeroverdracht. De Raad bepaalt de stijging van de sectorbrede inkoopkosten transport van de regionale netbeheerders elektriciteit als de sectorbrede beheerkosten van de HS-netten verminderd met de kosten van deze netten voor het transport naar direct aangeslotenen op deze netten. Dit zijn afnemers die een fysieke aansluiting hebben op een HS-net. De HS-netten dienen namelijk voor het transport van elektriciteit naar direct aangeslotenen op deze netten én voor het transport ten behoeve van afnemers die zijn aangesloten op de distributienetten van regionale netbeheerders elektriciteit. Per 1 januari 2008 brengt TenneT de beheerkosten van de HS-netten rechtstreeks in rekening bij de direct aangeslotenen op HS-netten. De regionale netbeheerders elektriciteit betalen na de beheeroverdracht dus enkel naar rato van het aandeel van de betreffende regionale

[26] Zie formule (v) in de appendix voor de berekening van het relevante redelijke rendement.
[27] De inkoopkosten transport zijn onderdeel van de operationele kosten van de netbeheerders.
[28] Het betreft de kostenpost zoals beschreven in randnummer 136, sub a van de RAR.
[29] Zie paragraaf 3.6 van de Tarievencode Elektriciteit, gewijzigd vastgesteld bij besluit van 10 juli 2007, kenmerk 102674/6, www.energiekamer.nl.

netbeheerder elektriciteit in de totale afname van transportcapaciteit van de HS-netten ten behoeve van afnemers die zijn aangesloten op hun distributienetten.

44. De kosten voor het transport naar direct aangeslotenen op de HS-netten bepaalt de Raad als volgt. Ingevolge artikel 41b, eerste lid, onderdeel a van de E-wet dienen de tarieven ter dekking van de kosten die een netbeheerder maakt voor het beheer van de netten. Ingevolge de Tarievencode Elektriciteit dienen de transport- en aansluittarieven van (onder meer) de HS-netten ter dekking van de kosten voor de betreffende dienst[30]. Hieruit vloeit voort dat het aandeel van de inkomsten verkregen uit direct aangeslotenen op HS-netten gelijk behoort te zijn aan het aandeel van de kosten ten behoeve van het transport naar direct aangeslotenen op de hoogspanningsnetten.

Conclusie kostenverhogend effect beheeroverdracht

45. Samenvattend houdt de Raad rekening met de stijging van de inkoopkosten transport van de regionale netbeheerders elektriciteit. De stijging van de inkoopkosten transport is gelijk aan de kosten van de HS-netten verminderd met de beheerkosten van de HS-netten voor het transport naar direct aangesloten op deze netten[31].

3.4 Neveneffecten

46. In deze paragraaf gaat de Raad in op de neveneffecten op de kosten van regionale netbeheerders elektriciteit die *kunnen* optreden als gevolg van de beheeroverdracht.

3.4.1 Effect beheeroverdracht op kosten uitvoering van netbeheertaken

47. Een mogelijk effect van de beheeroverdracht is dat de kosten die gepaard gaan met het uitvoeren van de netbeheertaken met de beheeroverdracht aan TenneT verminderen, hetgeen leidt tot een besparing op de inkoopkosten transport van de regionale netbeheerders elektriciteit. Uit een analyse van KEMA T&D Consulting[32.] blijkt namelijk dat de beheeroverdracht in de toekomst naar verwachting leidt tot kostenbesparingen ten aanzien van netontwerp en netplanning, alsmede de bedrijfsvoering. Hier tegenover staat een stijging van de kosten als gevolg van onder meer (éénmalige) investeringen. Per saldo leidt de beheeroverdracht volgens KEMA T&D Consulting sectorbreed tot kostenbesparingen. Daar komt bij dat de hoogte van het redelijk rendement dat de Raad in de regulering van TenneT hanteert (vanwege het lagere risicoprofiel van TenneT) lager is ten opzichte van de regionale netbeheerders elektriciteit, hetgeen ook kostenverlagend werkt.

48. De Raad kiest ervoor niet direct rekening te houden met de effecten van een eventuele verlaging van de kosten die gepaard gaan met het uitvoeren van de netbeheerstaken door TenneT. De Raad loopt in het algemeen niet vooruit op verwachte ontwikkelingen in de omgeving van de netbeheerders die mogelijk een kostenverhogend of kostenverlagend effect hebben, tenzij een ontwikkeling in

[30] Zie de TarievenCode Elektriciteit, gewijzigd vastgesteld bij besluit van 10 juli 2007, kenmerk 102674/6, www.energiekamer.nl.
[31] Formule (g) in de appendix.
[32] KEMA T&D Consulting, *"Transportnetten in Nederland: 50 kV en hoger"*, Arnhem, 30 november 2004. Dit rapport is opgesteld in opdracht van TenneT.

wetgeving is vastgelegd en het financiële effect ondubbelzinnig is vast te stellen. Hiervan is thans geen sprake.

49. Daarbij verwacht de Raad dat de beheeroverdracht op korte termijn weinig effect heeft op het grootste deel van de kosten die gepaard gaan met het beheer van de HS-netten. Zo heeft de beheeroverdracht bijvoorbeeld geen effect op de afschrijvingskosten van de HS-netten. Deze afschrijvingskosten worden namelijk vastgesteld aan de hand van met name de in het verleden gedane investeringen in deze netten.

50. Tenslotte merkt de Raad op dat de door de Raad gehanteerde reguleringssystematiek ervoor zorgt dat een eventuele verandering van kosten in de komende reguleringsperiode in de daaropvolgende reguleringsperiode(s) in de tarieven van de netbeheerders wordt verdisconteerd. Indien de kostenbesparingen zich in de komende reguleringsperiode(s) bij TenneT voordoen, leidt dit in de daaropvolgende reguleringsperiode(s) tot lagere tarieven van de netbeheerders. Deze aanpak is in lijn met de bedoeling van de wetgever, omdat efficiëntievoordelen zo (op termijn) worden doorgegeven aan afnemers.

~~*3.4.2 Effect meerkosten HS-netten als gevolg van beheeroverdracht*~~

~~51. De Raad merkt op dat de regionale netbeheerders elektriciteit hebben aangegeven dat de beheeroverdracht van de HS-netten tot gevolg heeft dat in de toekomst extra kosten noodzakelijk zijn[33]. De regionale netbeheerders elektriciteit zijn van mening dat tegenover deze eventuele kosten dekking dient te staan in de vorm van hogere inkomsten.~~

~~52. De Raad is van mening dat er grondslag is om kosten die zijn gerelateerd aan de beheeroverdracht te kunnen verwerken in de correctiemogelijkheid op grond van artikel XA van de Won. In de parlementaire geschiedenis is over deze wettelijke bepaling namelijk het volgende neergelegd:~~

~~*"de bepaling is algemeen geformuleerd, zodat de diverse elementen die een rol kunnen spelen meegenomen kunnen worden. Een en ander heeft tot gevolg dat de overgang van het 110/150 kV net voor de betrokken netbeheerders geen gevolgen heeft voor hun tariefregulering anders dan voor zover dit voortvloeit uit de wijziging van de beheersituatie"*[34]~~

~~53. Op grond hiervan concludeert de Raad dat hij op basis van artikel XA van de Won bevoegd is om de inkomsten aan te passen als gevolg van kosten die zijn gerelateerd aan de beheeroverdracht. Dit is namelijk een van de diverse elementen die bij de beheeroverdracht een rol kunnen spelen. De Raad heeft beoordelingsruimte om te bepalen welke kosten ook daadwerkelijk via de correctiemogelijkheid op grond van artikel XA van de Won worden vergoed.~~

~~54. Ten aanzien van de vraag welke kosten voor vergoeding via de correctiemogelijkheid van artikel XA van de Won in aanmerking komen, merkt de Raad in het algemeen op dat het gehanteerde systeem van maatstafconcurrentie ervoor zorgt dat een eventuele verandering van de kosten in de vierde~~

[33] Eindrapportage van de gezamenlijke netbeheerders inzake de "*Methode ter bepaling van de regulatorische kosten van de HS-netten*", p. 9, www.energiekamer.nl.

[34] Tweede Kamer, vergaderjaar 2005-2006, 30 212, nr. 18.

reguleringsperiode in de volgende reguleringsperiode(s) in de tarieven van de regionale netbeheerders elektriciteit wordt verwerkt[35]. Indien regionale netbeheerders elektriciteit daadwerkelijk meerkosten als gevolg van de beheeroverdracht maken, dan worden de efficiënte kosten (per eenheid output) hiervan in de daaropvolgende reguleringsperiode(s) vergoed via de tarieven. Derhalve is het verwerken van aan de beheeroverdracht gerelateerde kosten in de (begin)inkomsten van een regionale netbeheerder elektriciteit in beginsel niet noodzakelijk.

55. Desalniettemin is de Raad van mening dat de regionale netbeheerders elektriciteit in specifieke situaties kunnen worden gecompenseerd voor bovengenoemde kosten. De Raad acht het redelijk dat de kosten worden vergoed die niet direct voortvloeien uit de uitvoering van taken die zijn neergelegd in artikel 16, eerste lid van de E-wet. Het gaat dan (in het algemeen gesteld) met name om vergoeding van kosten met een uniek, éénmalige karakter, die gemaakt worden om de beheeroverdracht te faciliteren (hierna: meerkosten HS-netten). De omvang van deze kosten verschilt per regionale netbeheerder elektriciteit. Voor meerkosten HS-netten is om twee redenen een uitzondering op de normale reguleringssystematiek gerechtvaardigd. Enerzijds omdat de betreffende regionale netbeheerders elektriciteit op deze wijze individueel kunnen worden gecompenseerd voor de unieke kosten die een regionale netbeheerder elektriciteit maakt om de beheeroverdracht te faciliteren. Anderzijds doet het vergoeden van deze kosten, gegeven het unieke, éénmalige karakter van de kosten, geen afbreuk aan de wettelijke doelstellingen van het bevorderen van de doelmatigheid en de gelijkwaardigheid in de doelmatigheid van de bedrijfsvoering van de regionale netbeheerders elektriciteit[36].

56. In randnummer 55 is neergelegd dat de Raad het redelijk acht meerkosten HS-netten via de correctiemogelijkheid op grond van artikel XA van de Won te vergoeden. Ingevolge de Won zijn er drie criteria die de Raad hanteert om te bepalen of een eventuele vergoeding van kosten via de correctiemogelijkheid van artikel XA van de Won mogelijk is. Vergoeding van meerkosten HS-netten vindt alleen plaats als aan alle criteria is voldaan.

57. Het eerste criterium houdt in dat er daadwerkelijk sprake moet zijn van een wijziging in de omvang en samenstelling van het net. De minister heeft dit wetsartikel in de parlementaire geschiedenis als volgt toegelicht:

"Als gevolg van dit wetsvoorstel zal het beheer van de 110/150 kV netten met ingang van 1 januari 2008 naar de landelijke netbeheerder overgaan. Deze overdracht heeft uiteraard gevolgen voor de omvang en de structuur van de inkomsten van de betrokken netbeheerders uit de tarieven."[37]

En:

"Voor de betrokken netbeheerders zal de overdracht van het beheer van de genoemde netten een wijziging betekenen van de omvang en samenstelling van het net. Dit heeft voor hen gevolgen in de sfeer van de tariefdragers en de volumes. Bij gelegenheid van de beheerswijziging zouden dus ook de totale inkomsten

[35] Zie hoofdstuk 7 van het besluit.

[36] Ingevolge artikel 41, eerste lid van de E-wet.

[37] Tweede Kamer, vergaderjaar 2007-2008, 30212, nr. 18, p. 23.

uit de tarieven dienovereenkomstig moeten worden aangepast. De reguleringsformule voor de totale inkomsten uit de tarieven, opgenomen in artikel 41b, eerste lid, onderdeel d, biedt daar echter niet de mogelijkheid voor. Deze overgangsbepaling voorziet daarin."[38]

58. De Raad interpreteert artikel XA van de Won en de hierboven opgesomde parlementaire geschiedenis als volgt. De correctiemogelijkheid van artikel XA van de Won is alléén bedoeld voor netbeheerders die rechtstreeks bij de overdracht zijn betrokken, zijnde de regionale netbeheerders elektriciteit die tot 1 januari 2008 het beheer van de hoogspanningsnetten hadden en TenneT. Deze correctiemogelijkheid is namelijk primair bedoeld om bij aanvang van de nieuwe reguleringsperiode al rekening te kunnen houden met de omvang en samenstelling van het net ná de beheeroverdracht. Andere regionale netbeheerders elektriciteit, anders dan de direct betrokkenen, hebben geen wijziging in de omvang en samenstelling van hun net. Zij vallen daarom buiten het bereik van dit wetsartikel. Bovendien is het ook niet logisch om onder "betrokken netbeheerders" alle regionale netbeheerders elektriciteit te verstaan. Dan had de wetgever het woord "betrokken" in het betreffende wetsartikel achterwege kunnen laten.

59. Het tweede criterium houdt in dat alleen kosten die niet aan CBL's zijn gerelateerd, voor vergoeding via de correctiemogelijkheid op grond van artikel XA van de Won in aanmerking komen. De Raad verwijst naar het relevante wettelijk kader voor dit criterium. Artikel IXA, eerste en vijfde lid van de Won, die op 16 januari 2007 in werking zijn getreden, luidt als volgt:

"1. Kosten, veroorzaakt door handelingen die na 20 maart 2006 zijn verricht, en die voortvloeien uit de gevolgen van een overeenkomst als bedoeld in artikel V, eerste lid, met betrekking tot een net als bedoeld in het derde lid van dat artikel of een ander bedrijfsmiddel, worden niet doorberekend in de tarieven die netbeheerders, producenten, handelaren en leveranciers van elektriciteit, gas of warmte hun afnemers in rekening brengen.

(…)

5. Bij de toepassing van de artikelen 27, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998 en 12a van de Gaswet, en van de artikelen 36, eerste, derde en vierde lid, 37 en 41 tot en met 41c van de Elektriciteitswet 1998 en 12f, eerste, derde en vierde lid, 12g, 81 tot en met 81c van de Gaswet nemen de gezamenlijke netbeheerders onderscheidenlijk de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit het eerste en tweede lid in acht."

60. In artikel IX, eerste lid van de Won wordt verwezen naar artikel V, eerste en derde lid van de Won. Dit laatste wetsartikel bevat een toelichting op de begrippen 'overeenkomst' (in het eerste lid) en 'net' (in het derde lid, waarbij ook nog eens verwezen wordt naar de E-wet). Voor de volledigheid citeert de Raad hieronder de desbetreffende wetsartikelen van de Won en de E-wet.

Artikel V, eerste en derde lid van de Won luidt:
"1. In de artikelen VI tot en met VId wordt onder overeenkomst verstaan een overeenkomst van huur en verhuur of een soortgelijke overeenkomst met betrekking tot een net waarbij partij is een naar buitenlands recht opgerichte entiteit, of diens rechtsopvolger, en die is gesloten voor 14 juli 2004. Onder rechtsopvolger als bedoeld in de vorige volzin wordt niet begrepen een vennootschap of rechtspersoon naar Nederlands

[38] Tweede Kamer, vergaderjaar 2007-2008, 30212, nr. 18, p. 23 en 24.

recht die bij het aangaan van de overeenkomst partij was, of een groepsmaatschappij van deze rechtspersoon of vennootschap.

(…)

3. In de artikelen VI tot en met VId wordt onder net verstaan een net als bedoeld in de Elektriciteitswet 1998 of een gastransportnet als bedoeld in de Gaswet."

Artikel 1, eerste lid, onderdeel i van de E-wet luidt:
"i. net: één of meer verbindingen voor het transport van elektriciteit en de daarmee verbonden transformator-, schakel-, verdeel- en onderstations en andere hulpmiddelen, behoudens voor zover deze verbindingen en hulpmiddelen liggen binnen de installatie van een producent of van een afnemer."

61. De Minister heeft artikel IXA van de Won (zie randnummer 59) in de parlementaire geschiedenis als volgt toegelicht:

"Artikel IKX verbiedt in het eerste lid het doorberekenen van kosten die voortvloeien uit een CBL. Het gaat hierbij vooral om kosten die kunnen worden veroorzaakt door splitsing van een concern waarvan een netbeheerder deel uitmaakt, door de overdracht van de economische eigendom van een elektriciteitsnet of gasnet aan een netbeheerder of door een wijziging in het beheer van de het 110 en 150 kV net als gevolg van de overdracht van het beheer van die netten aan de landelijk netbeheerder."[39]

62. De Raad stelt vast dat het ingevolge artikel IXA, eerste lid van de Won netbeheerders onder meer is verboden om kosten die voortvloeien uit een CBL-overeenkomst door te berekenen aan afnemers. Uit de parlementaire geschiedenis volgt dat onder het verbod onder meer de kosten vallen die als gevolg van de beheeroverdracht uit een CBL-overeenkomst voortvloeien.

63. Het derde criterium houdt in dat alleen gerealiseerde kosten[40] in aanmerking komen voor vergoeding via de correctiemogelijkheid van artikel XA van de Won. De Raad acht het redelijk dat alleen gerealiseerde kosten voor vergoeding in aanmerking komen. De Raad loopt in het algemeen namelijk niet vooruit loopt op verwachte ontwikkelingen in de omgeving van de netbeheerders die mogelijk een kostenverhogend of kostenverlagend effect hebben. De uitzondering hierop is als een toekomstige ontwikkeling reeds in wetgeving is vastgelegd en het financiële effect ondubbelzinnig is vast te stellen. Het College van Beroep voor het bedrijfsleven (hierna: CBb) heeft in haar uitspraak in een soortgelijke zaak aangegeven dat de Raad met deze benadering niet buiten de grenzen van zijn beoordelingsruimte treedt[41]. De Raad acht het niet redelijk in dit geval hiervan af te wijken.

Conclusie meerkosten HS-netten

64. Kortom, de Raad acht het redelijk dat de kosten worden vergoed die niet direct voortvloeien uit de uitvoering van taken die zijn neergelegd in artikel 16, eerste lid van de E-wet. Het gaat dan (in het

[39] Tweede Kamer, vergaderjaar 2005-2006, 30212, nr. 18, p.20.

[40] Gerealiseerde meerkosten HS-netten tot en met 30 juni 2008. Door deze datum als uitgangspunt te nemen, heeft de Raad een redelijke termijn om claims van netbeheerders inzake meerkosten HS-netten te beoordelen.

[41] Zie CBb-uitspraak in de zaak AWB/06/622 en 06/623.

~~algemeen gesteld) met name om vergoeding van kosten met een uniek, éénmalig karakter, die gemaakt worden om de beheeroverdracht te faciliteren. De Raad is van mening dat meerkosten HS-netten alleen voor vergoeding in aanmerking komen als sprake is van een wijziging in de omvang en samenstelling van het net, als de kosten niet-CBL-gerelateerd zijn én als sprake is van gerealiseerde kosten (tot en met 30 juni 2008). De onderbouwing van de claims van regionale netbeheerders elektriciteit dient daarnaast aan een aantal criteria te voldoen[42]. Zo dient sprake te zijn van gerealiseerde kosten en van een causale relatie met de beheeroverdracht van de HS-netten.~~

3.4.3 Effecten beheeroverdracht op kosten individuele netbeheerders

65. De beheeroverdracht beïnvloedt de kosten van individuele regionale netbeheerders elektriciteit, waaronder de inkoopkosten voor transportcapaciteit op HS-niveau bij TenneT. Aangezien een deel van de HS-netten wél en een ander niet[43] is overgedragen aan TenneT is er geen sprake van een uniform tarief voor transportcapaciteit op de HS-netten. Afnemers (waaronder sommige regionale netbeheerders elektriciteit) die transportcapaciteit op HS-niveau betrekken van HS-netten die zijn belast met CBL-overeenkomsten betalen een bepaald tarief aan de desbetreffende regionale netbeheerders elektriciteit. Dit tarief is niet gelijk aan het tarief dat de afnemers (waaronder sommige regionale netbeheerders elektriciteit) betalen die transportcapaciteit op HS-niveau bij TenneT betrekken. Dit laatste tarief is een tarief op basis van de kosten van de HS-netten die wél over zijn gegaan naar TenneT (hierna: uniform tarief), dus van Essent, Delta, TZH en deels Continuon.

66. Ingevolge artikel 29, tweede lid van de E-wet is het niet toegestaan dat een netbeheerder, waaronder TenneT, voor soortgelijke afnemers naar tarief discrimineert[44]. Dit betekent dat voor de HS-netten die in beheer zijn overgedragen een uniform tarief geldt.

67. De inkoopkosten tegen een uniform tarief kunnen een andere hoogte hebben dan de huidige beheerkosten van de HS-netten van een individuele regionale netbeheerder elektriciteit. De beheeroverdracht kan voor individuele regionale netbeheerders elektriciteit dientengevolge een positief of negatief effect hebben, afhankelijk van het verschil tussen de huidige beheerkosten en de nieuwe inkoopkosten tegen uniforme tarieven.

68. De Raad ziet geen mogelijkheid om individuele regionale netbeheerders elektriciteit voor dit effect te corrigeren. De Raad is namelijk alleen bevoegd om tarieven van een individuele regionale netbeheerder elektriciteit te laten afwijken indien dit het gevolg is van objectiveerbare regionale verschillen. Inkoopkosten transport van regionale netbeheerders elektriciteit voor het transport op netten met een hoger spanningsniveau komen hiervoor niet in aanmerking[45]. Indien de Raad desondanks toch zou compenseren, zou de Raad feitelijk discrimineren tussen soortgelijke afnemers

---

[42] Een overzicht van criteria staat onder meer in de brief met kenmerk 102484_2/29.

[43] In verband met de HS-netten die zijn belast met CBL-overeenkomsten van Stedin en Continuon.

[44] Tenzij hiervoor objectiveerbare redenen, waarmee niet alle netbeheerders worden geconfronteerd, zijn aan te voeren.

[45] In het onderzoek van The Brattle Group (The Brattle Group, *Regional Differences for Gas and Electricity Companies in the Netherlands,* maart 2006, p 2.) zijn deze kosten niet als ORV aangemerkt. Dit blijkt ook uit paragraaf 8.5.3 van het besluit waarin de Raad deze kosten niet als ORV kwalificeert.

(namelijk tussen regionale netbeheerders elektriciteit). Dit is in strijd met de bedoeling van de wetgever, zoals deze is verwoord in artikel 29, tweede lid van de E-wet.

69. Bovendien is compensatie ook niet in lijn met de gehanteerde reguleringsmethodiek, waarbij de regionale netbeheerders elektriciteit 'concurreren' op een gelijk speelveld (zie ook paragraaf 8.5.1). Juist door niet te compenseren voor individuele effecten wordt een gelijk speelveld voor de regionale netbeheerders elektriciteit gecreëerd. De prestaties van regionale netbeheerders elektriciteit worden na de beheeroverdracht ook nog beter vergelijkbaar, aangezien deze regionale netbeheerders elektriciteit vanaf 1 januari 2008 hun transportcapaciteit op de HS-netten bij eenzelfde partij tegen een uniform tarief inkopen.

70. Kortom, de Raad houdt geen rekening met individuele effecten van de beheeroverdracht op de kosten van de regionale netbeheerders elektriciteit, die afwijken van de sectorbrede effecten.

3.5 Samenvatting kosteneffecten beheeroverdracht

71. In voorgaande paragrafen heeft de Raad de kosteneffecten, die optreden als gevolg van de overdracht van het beheer van de HS-netten, uitgebreid besproken. In deze paragraaf volgt een overkoepelende samenvatting.

Twee tegengestelde kosteneffecten

72. De wijziging in de omvang en samenstelling van het net heeft voor de betrokken netbeheerders direct effect op de kosten. Er is een *kostenverlagend* effect, omdat deze regionale netbeheerders elektriciteit na de beheeroverdracht geen netbeheertaken voor de HS-netten hoeven uit te voeren. Hun kosten dalen daarom met de beheerkosten van deze netten: directe operationele kosten, afschrijvingen en een redelijk rendement over het geïnvesteerd vermogen voor zover dit de HS-netten betreft. Ook is er een *kostenverhogend* effect, omdat de regionale netbeheerders elektriciteit na beheeroverdracht niet alleen voor EHS transportcapaciteit bij TenneT moeten inkopen, maar ook voor HS. De inkoopkosten transport nemen dus toe. Zie tabel 1 voor een overzicht.

	Vòòr beheeroverdracht	Na beheeroverdracht	Kostenmutatie
Kosten voor het uitvoeren van netbeheertaken t.b.v. HS-netten	Deze kosten maken deel uit van de totale kosten van regionale netbeheerders elektriciteit voor het uitvoeren van de netbeheertaken.	De beheeroverdracht leidt voor de regionale netbeheerders elektriciteit tot een daling van hun totale kosten ter grootte van de kosten voor het uitvoeren van netbeheertaken van HS-netten.	–
Inkoopkosten transport	Regionale netbeheerders elektriciteit kopen transportcapaciteit in op het landelijk hoogspanningsnet.	Omdat het landelijk hoogspanningsnet ook de HS-netten omvat, moeten de regionale netbeheerders elektriciteit ook voor deze netten transportcapaciteit inkopen en nemen de inkoopkosten transport toe.	+

Tabel 1 Effect beheeroverdracht op kosten van regionale netbeheerders elektriciteit

73. Het kostenverlagende en kostenverhogende effect kunnen grotendeels tegen elkaar worden weggestreept. Immers, de extra inkoopkosten voor de regionale netbeheerders elektriciteit (het verhogende effect) zijn direct gerelateerd aan de kosten voor het beheer van deze netten (het verlagende effect). Een uitzondering hierop zijn de kosten die toegerekend worden aan het transport voor direct aangeslotenen op de HS-netten. Deze kosten worden direct door deze aangeslotenen betaald en vormen derhalve geen onderdeel van de inkoopkosten voor de regionale netbeheerders elektriciteit. Het effect hiervan is dat er per saldo sprake is van een kostendaling voor de regionale netbeheerders elektriciteit. Deze kostendaling is gelijk aan de omvang van de kosten voor de HS-netten die zijn toegerekend aan het transport voor direct aangeslotenen. De Raad berekent de omvang van deze kostendaling als volgt. Het deel van de beheerkosten HS-netten voor het transport naar direct aangeslotenen (als deel in de totale kosten) wordt gelijkgesteld aan het deel van de inkomsten uit direct aangeslotenen (product van de tarieven in het jaar 2007 voor direct aangeslotenen en de rekenvolumina in het jaar 2006) als deel van de totale inkomsten.

Drie mogelijke neveneffecten

74. Er zijn drie neveneffecten op de kosten van regionale netbeheerders elektriciteit geïdentificeerd die *mogelijk kunnen* optreden als gevolg van de beheeroverdracht.

75. Het eerste neveneffect is mogelijk dat er synergievoordelen voor het beheer van deze netten optreden als gevolg van de overdracht, waardoor de extra inkoopkosten van regionale netbeheerders elektriciteit worden beperkt. De Raad houdt bij het vaststellen van het effect van de beheeroverdracht op de kosten van regionale netbeheerders elektriciteit nog geen rekening met dit effect. De Raad loopt in het algemeen namelijk niet vooruit op verwachte ontwikkelingen in de omgeving van netbeheerders die mogelijk een kostenverhogend of een kostenverlagend effect hebben, tenzij een ontwikkeling in wetgeving is vastgelegd en het financiële effect ondubbelzinnig is vast te stellen. Hiervan is thans geen sprake.

76. Het tweede neveneffect heeft betrekking op eventuele meerkosten HS-netten die regionale netbeheerders elektriciteit maken. De Raad acht het redelijk dat de regionale netbeheerders elektriciteit in specifieke situaties kunnen worden gecompenseerd voor deze kosten.

77. Het derde neveneffect is het effect van de beheeroverdracht op individuele regionale netbeheerders elektriciteit. De Raad houdt rekening met de sectorbrede effecten van de beheeroverdracht op de kosten van regionale netbeheerders elektriciteit. De Raad houdt, behoudens meerkosten HS-netten, geen rekening met individuele effecten voor regionale netbeheerders elektriciteit. De Raad acht het compenseren van individuele effecten juridisch niet mogelijk en tevens niet noodzakelijk.

4 Effect beheeroverdracht op methodebesluit

4.1 Inleiding

78. In dit hoofdstuk beschrijft de Raad wat het effect van de beheeroverdracht is op de begininkomsten (paragraaf 4.2) en de eindinkomsten (paragraaf 4.3). Aan het einde van dit hoofdstuk beschrijft de Raad in paragraaf 4.4 hoe de gestandaardiseerde activawaarde na de overdracht wordt vastgesteld.

79. Door in de volgende paragrafen de begin- en eindinkomsten te bespreken, acht de Raad het niet nodig om de effecten van de beheeroverdracht op de *x*-factor, *q*-factor en rekenvolumina uitgebreid afzonderlijk te bespreken. De Raad vindt dat het volgende korte overzicht volstaat.

80. Inzake de *x*-factor heeft de Raad in paragraaf 8.3 van het besluit uiteengezet dat deze factor er voor zorgt dat de totale inkomsten van regionale netbeheerders elektriciteit zich tijdens de vierde reguleringsperiode vanuit de begininkomsten (exclusief de *q*-factor) ontwikkelen naar de eindinkomsten (exclusief *q*-factor). De beheeroverdracht beïnvloedt zowel de begin- als de eindinkomsten.

81. Inzake de *q*-factor heeft de Raad in hoofdstuk 9 van het besluit uiteengezet dat de kwaliteitsprestatie als een factor wordt toegepast op de totale inkomsten. Als de hoogte van de totale inkomsten wijzigt (bijvoorbeeld als gevolg van de beheeroverdracht), terwijl de kwaliteitsprestatie ongewijzigd blijft, dan wijzigt de *q*-factor. De hoogte van de totale inkomsten heeft dus ook (zij het een niet groot) effect op de hoogte van de *q*-factor.

82. Inzake de rekenvolumina merkt de Raad het volgende op. De beheeroverdracht beïnvloedt deze volumina, omdat een deel van de rekenvolumina van de regionale netbeheerders elektriciteit overgedragen wordt aan TenneT.

4.2 Begininkomsten

83. In deze paragraaf bespreekt de Raad de wijzigingen die hij doorvoert bij het bepalen van de begininkomsten (zie ook figuur 1 in paragraaf 8.1 van het besluit).

Wijziging 1: berekening rekenvolumina

84. De beginkomsten zijn gelijk aan het product van de tarieven[46] in het jaar 2007 en de rekenvolumina voor de vierde reguleringsperiode (zie paragraaf 8.4 van het besluit). De Raad berekent de rekenvolumina voor de vierde reguleringsperiode ná de beheeroverdracht door deze rekenvolumina te verminderen met de volumes voor direct aangeslotenen op de HS-netten die worden overgedragen[47].

[46] Gecorrigeerd voor een aantal correcties die in de tarieven het jaar 2007 hebben plaatsgevonden welke geen kostengrondslag hebben. Zie formule (c) tot en met (e).
[47] Formule (a) in de appendix.

Wijziging 2: berekening objectiveerbare regionale verschillen

85. In de derde reguleringsperiode heeft de Raad geconcludeerd dat alleen de factoren "lokale heffingen" (precario en gedoogbelasting) en "waterkruisingen" voldoen aan de criteria van een ORV (zie paragraaf 8.5.3. van het besluit). De Raad vond het daarom gerechtvaardigd dat hij bij de bepaling van de totale inkomsten van elke regionale netbeheerder elektriciteit afzonderlijk rekening houdt met de hoogte van "lokale heffingen" en "waterkruisingen".

86. De Raad stelt vast dat een deel van de "lokale heffingen" en de "waterkruisingen" betrekking heeft op de HS-netten. De Raad acht het onredelijk dat een regionale netbeheerder elektriciteit inkomsten vergoed krijgt, als daar geen kosten meer tegenover staan. Om deze reden berekent de Raad de begininkomsten op een zodanige wijze dat het deel van de kosten in de ORV "waterkruisingen" dat behoort tot de over te dragen HS-netten níet wordt opgeteld bij de begininkomsten. Voor de ORV "lokale heffingen" worden de inkomsten in het jaar 2007 per regionale netbeheerder elektriciteit niet gecorrigeerd voor de overdracht van de HS-netten. Immers, deze ORV zat in het jaar 2007 nog niet per regionale netbeheerder elektriciteit in de tarieven verwerkt. Hiervoor is derhalve ook geen correctie op de begininkomsten nodig[48].

Wijziging 3: verrekening van meerkosten HS-netten

87. De Raad heeft in paragraaf 3.4.2 van deze Bijlage aangegeven wanneer meerkosten HS-netten voor vergoeding in aanmerking kunnen komen. Als de claim van regionale netbeheerder(s) elektriciteit voldoet aan alle criteria (zie randnummer 64), dan past de Raad de begininkomsten van de betreffende regionale netbeheerder(s) elektriciteit aan door middel van de correctiemogelijkheid van artikel XA van de Won. De gerealiseerde meerkosten HS-netten tot en met 30 juni 2008 verdient een regionale netbeheerder elektriciteit op deze wijze terug via de gereguleerde inkomsten.

88. De wijze van verwerking van meerkosten HS-netten in de begininkomsten vindt als volgt plaats. De Raad stelt de hoogte van de correctie van de begininkomsten zodanig vast dat de betreffende regionale netbeheerder elektriciteit zijn gemaakte, en door de Raad gehonoreerde, meerkosten HS-netten gedurende de *gehele* vierde reguleringsperiode volledig terugverdient. Dit betekent dat de Raad niet de volledige meerkosten HS-netten bij de totale inkomsten van het jaar 2008 optelt. Zou de Raad hiertoe wel besluiten, dan verdient de betreffende regionale netbeheerder elektriciteit meer terug dan de meerkosten HS-netten die hij heeft gemaakt. Aangezien de jaren 2008 en 2009 via de wettelijke formule uit artikel 41b, eerste lid, onderdeel d van de E-wet met elkaar zijn verbonden, profiteren de regionale netbeheerders elektriciteit immers ook in latere jaren van zo'n correctie.

89. Ter verduidelijking van de precieze verwerkingswijze geeft de Raad een vereenvoudigd getallenvoorbeeld, waarbij de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (hierna: *cpi*) en de kwaliteitsterm (hierna: *q*-factor) op nul worden gesteld. Stel dat een regionale netbeheerder elektriciteit vóór correctie voor meerkosten HS-netten in 2007 totale inkomsten van EUR 10.000 heeft gehad. Stel bovendien dat de efficiënte kosten voor deze regionale netbeheerder elektriciteit EUR 10.000 zijn in 2010. Dan komt de *x*-factor voor deze regionale netbeheerder elektriciteit uit op 0%. Zonder correctie voor meerkosten HS-netten zou deze regionale netbeheerder elektriciteit voor elk van de jaren 2008, 2009 en 2010 totale inkomsten van EUR 10.000 hebben. Zie grafiek 1 hieronder.

[48] Formule (b) in de appendix.

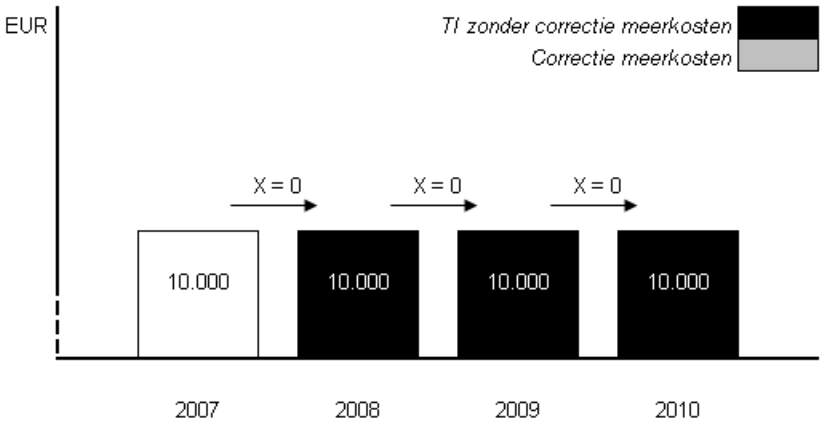

Grafiek 1: ontwikkeling totale inkomsten zonder correctie voor meerkosten HS-netten

90. Uitgangspunt bij de vergoeding van meerkosten HS-netten is dat de individuele regionale netbeheerder elektriciteit de totale meerkosten HS-netten terugverdient *gedurende* de reguleringsperiode. De Raad kan op grond van artikel XA van de Won enkel aan het begin van de vierde reguleringsperiode een correctie van de totale inkomsten (hierna: TI-correctie) toepassen. Door de TI-correctie toe te passen verkrijgt de regionale netbeheerder elektriciteit hogere begininkomsten, en daarmee ook hogere totale inkomsten voor de jaren 2008, 2009 en 2010. Immers, ingevolge artikel 41b, eerste lid, onderdeel d van de E-wet zijn de jaren van de reguleringsperiode met elkaar verbonden. In zijn totaliteit moet de verhoging van de totale inkomsten voor alle jaren van de reguleringsperiode gelijk zijn aan de gerealiseerde meerkosten HS-netten. Zie grafiek 2 hieronder.

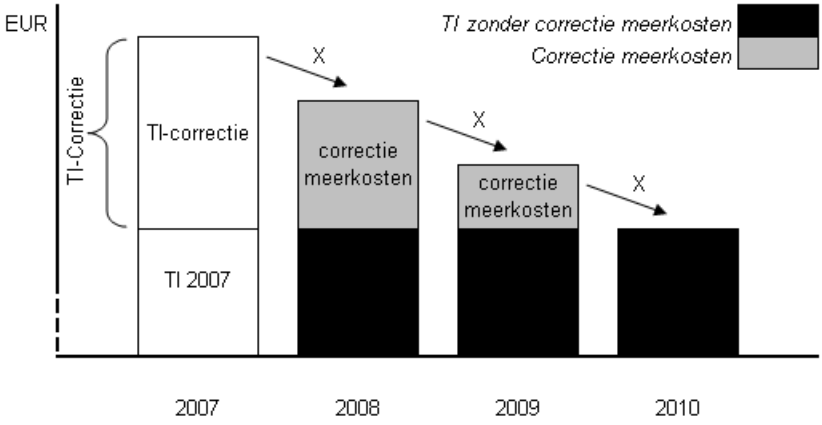

Grafiek 2: ontwikkeling totale inkomsten met correctie voor meerkosten HS-netten

91. Stel dat de regionale netbeheerder elektriciteit in totaal EUR 300 aan meerkosten HS-netten vergoed moet krijgen. Dan moet er een zodanige TI-correctie worden bepaald dat door toepassing van de (aangepaste) *X*-factor de totale inkomsten gedurende de gehele reguleringsperiode tezamen precies met EUR 300 zijn verhoogd. In dit voorbeeld komt dit neer op een TI-correctie van EUR 300. Dit is (min of meer toevallig) gelijk aan het bedrag van de meerkosten HS-netten, omdat de reguleringsperiode drie jaar zal duren. In de praktijk zal de TI-correctie niet (exact) gelijk zijn aan de meerkosten HS-netten. Wel zullen de verhogingen van de totale inkomsten gedurende de hele reguleringsperiode exact gelijk zijn aan de gerealiseerde meerkosten HS-netten.

92. Doordat de efficiënte kosten voor het jaar 2010 onveranderd blijven gaat de *X*-factor omhoog. Door namelijk jaarlijks een extra korting van EUR 100 (een *X*-factor van ongeveer 1%) op te leggen wordt de TI-correctie weer in drie jaar verwijderd. De totale inkomsten in 2008 komen hierdoor uit op: 10.000 + 200 = 10.200 en wordt de totale inkomsten in 2009: 10.000 + 100 = 10.100. In zijn totaliteit zijn de totale inkomsten met 200+100 gestegen, ofwel exact gelijk aan de meerkosten HS-netten. Zie grafiek 3 hieronder.

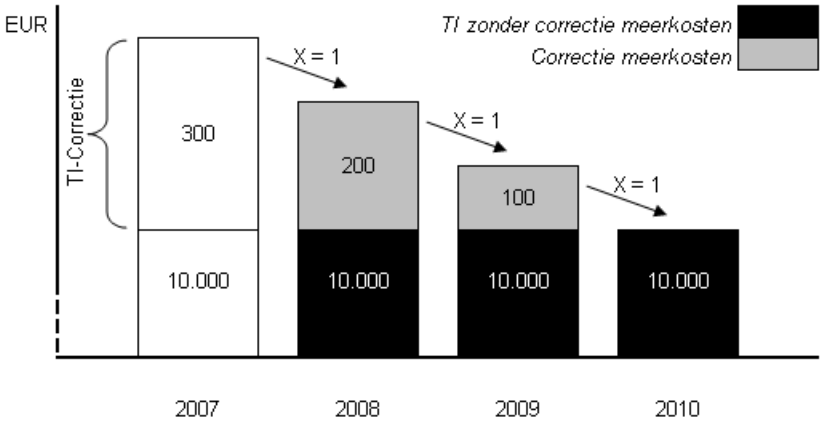

Grafiek 3: ontwikkeling totale inkomsten met uitkomsten correctie voor meerkosten HS-netten

Conclusie

93. De Raad vermindert de begininkomsten van de betrokken netbeheerder met de inkomsten die de regionale netbeheerder elektriciteit verkrijgt uit direct aangeslotenen op de HS-netten door de rekenvolumina die worden gebruikt voor het berekenen van de samengestelde output te wijzigen. Vervolgens worden de begininkomsten verminderd met de inkomsten ter dekking van de ORV "waterkruisingen" dat tot HS-netten behoort. Daarnaast verrekent de Raad eventuele meerkosten HS-netten. Het totaal van deze correctie, de TI-correctie, is de correctie zoals bedoeld in artikel XA van de Won.

4.3 Eindinkomsten

94. In deze paragraaf bespreekt de Raad de wijzigingen die hij doorvoert bij het bepalen van de eindinkomsten (zie ook figuur 1 van paragraaf 8.1 van het besluit). De Raad berekent de eindinkomsten per regionale netbeheerder elektriciteit op basis van de verwachte sectorbrede efficiënte kosten in het jaar 2010, de samengesteld output ten behoeve van het gelijke speelveld en het geschatte ORV per individuele regionale netbeheerder elektriciteit in het jaar 2010 (zie paragraaf 8.5 van het besluit).

Wijziging 1: sectorbrede efficiënte kosten in het jaar 2010

95. Om het effect van de beheeroverdracht op de verwachte sectorbrede efficiënte kosten in het jaar 2010 te bepalen, definieert de Raad de zogenaamde 'overdrachtscorrectie'. Deze overdrachtscorrectie is een percentage dat de verandering aangeeft van de verwachte sectorbrede efficiënte kosten per eenheid output in het jaar 2010 als gevolg van de beheeroverdracht.

96. De beheeroverdracht van de HS-netten beïnvloedt de kosten van de regionale netbeheerders elektriciteit. Deze effecten zijn beschreven in hoofdstuk 3 van deze Bijlage. Er zijn twee tegengestelde effecten: een kostenverlagend en een kostenverhogend effect. De Raad berekent de overdrachtscorrectie dan ook op basis van het salderen van bovengenoemde effecten, en door vervolgens te delen door de totale kosten van regionale netbeheerders elektriciteit[49]. De beheeroverdracht resulteert per saldo in een sectorbrede kostendaling.

97. De Raad heeft vastgelegd dat de stijging van de inkoopkosten transport gelijk is aan de kosten van de HS-netten verminderd met de kosten van de HS-netten voor het transport ten behoeve van direct aangesloten op deze HS-netten. Hieruit volgt dat de overdrachtscorrectie berekend wordt op basis van de kosten voor het transport ten behoeve van direct aangeslotenen op HS-netten[50].

98. Vervolgens stelt de Raad vast dat ingevolge artikel 41b, eerste lid, onderdeel a van de E-wet geldt dat de tarieven ter dekking van de kosten gelden, die een netbeheerder maakt voor het beheer van de netten. De kosten voor het transport ten behoeve van direct aangeslotenen op HS-netten stelt de Raad dan ook gelijk aan de inkomsten die wegvallen voor regionale netbeheerders elektriciteit vanwege de HS-netten die worden overgedragen[51]. Dit is de zogenaamde overdrachtscorrectie.

Wijziging 2: ORV's

99. De Raad stelt vast dat de efficiënte kosten voor regionale netbeheerders elektriciteit in het jaar 2007 zijn bepaald zonder de kosten voor ORV's hierbij te betrekken. Regionale netbeheerders elektriciteit met een ORV krijgen hiervoor een individuele compensatie. Na de beheeroverdracht krijgen regionale netbeheerders elektriciteit met een ORV in de HS-netten (die worden overgedragen) dit deel niet meer vergoed in de inkomsten. Dit deel van de ORV is derhalve te beschouwen als een sectorbrede stijging van de kosten voor regionale netbeheerders elektriciteit, omdat deze kosten bij TenneT terechtkomen. De sectorbrede efficiënte kosten in het jaar 2010 worden hiervoor aangepast[52].

Wijziging 3: samengestelde output

100. Het andere element dat wordt gewijzigd in het berekenen van de eindinkomsten als gevolg van de beheeroverdracht is de samengestelde output ten behoeve van het gelijke speelveld. De Raad heeft reeds de samengestelde output ten behoeve van het gelijke speelveld besproken (zie paragraaf 8.2.3 van het besluit). In deze Bijlage heeft de Raad reeds aangegeven dat hij de rekenvolumina wijzigt als gevolg van de beheeroverdracht (zie paragraaf 4.2). De (gewijzigde) rekenvolumina worden gebruikt voor het berekenen van de samengesteld output. De samengestelde output wordt dus vastgesteld op basis van gestandaardiseerde (sector)tarieven[53] en rekenvolumina zónder de volumes van direct aangeslotenen op HS-netten die worden overgedragen[54].

[49] Formule (f) in de appendix.
[50] Formule (g) en (h) in de appendix.
[51] Formule (i) en (j) in de appendix.
[52] Formule (m) tot (r) in de appendix.
[53] De gestandaardiseerde (sector)tarieven wijzigt de Raad niet.
[54] Formule (k) en (l) in de appendix.

Conclusie

101. De Raad corrigeert de eindinkomsten van de regionale netbeheerders elektriciteit door een overdrachtscorrectie toe te passen op de verwachte sectorbrede efficiënte kosten in 2010. Ook wijzigt de Raad de rekenvolumina die worden gebruikt voor het berekenen van de samengestelde output en houdt hij rekening met de inkomsten- en kostenverschuiving door ORV's. De overdrachtscorrectie wordt berekend door het percentage vast te stellen dat regionale netbeheerders elektriciteit verkrijgen uit inkomsten op direct aangeslotenen van HS-netten.

4.4 Vaststellen van de kosten en de gestandaardiseerde activawaarde

102. De Raad heeft in paragraaf 3.2 van deze Bijlage uitgelegd hoe de kosten van HS-netten worden vastgesteld, zijnde de som van de directe operationele kosten en de kapitaalkosten[55]. De directe operationele kosten stelt de Raad vast op basis van het gemiddelde van de directe operationele kosten in 2005 en 2006. Bij de berekening van het gemiddelde houdt de Raad rekening met de inflatie[56].

103. De kapitaalkosten bestaan uit afschrijvingskosten en een redelijk rendement over het geïnvesteerd vermogen van een regionale netbeheerder elektriciteit[57]. In paragraaf 3.2.2. van deze Bijlage heeft de Raad uitgelegd dat door de beheeroverdracht de gestandaardiseerde activawaarde (hierna: GAW) van de HS-netten verschuift van regionale netbeheerders elektriciteit naar TenneT.

104. De Raad heeft, via het informatieverzoek "Waardering Overdracht HS-netten", gegevens opgevraagd bij de regionale netbeheerders elektriciteit die in het jaar 2007 HS-netten beheerden. Deze gegevens bevatten informatie over het gedeelte van de GAW per regionale netbeheerder elektriciteit dat is toe te rekenen aan HS-netten. Voor de periode tot en met 2006 wordt gebruik gemaakt van gegevens uit dit informatieverzoek. Voor het jaar 2007 gebruikt de Raad gegevens die zijn aangeleverd via het informatieverzoek "Productiviteitsdata 2007". Op basis van de gegevens van deze twee informatieverzoeken berekent de Raad de GAW primo 2008[58].

105. De beheeroverdracht heeft effect op de gestandaardiseerde activawaarde van de bij de beheeroverdracht betrokken regionale netbeheerders elektriciteit. De wijziging in activawaarde heeft géén effect op de x-factoren, de q-factoren en rekenvolumina die volgen uit onderhavig besluit. De activawaarde wijzigt per 1 januari 2008 en zal wel invloed hebben op de reguleringsmethode en -uitkomsten van toekomstige reguleringsperiodes.

[55] Formule (s) in de appendix.
[56] Formule (t) in de appendix.
[57] Formule (u) en (v) in de appendix.
[58] Formule (w) tot en met (y) in de appendix.

Appendix bij BIJLAGE 3

Hieronder volgt een beschrijving van de wijzigingen in de formules die staan vermeld in bijlage 1 ten gevolge van de beheeroverdracht van de over te dragen HS-netten. Voor de definitie van termen die niet wijzigen als gevolg van de beheeroverdracht wordt verwezen naar bijlage 1.

Rekenvolumina

(a) $$rv^{WON}_{i,j,2008-2010} = rv_{i,j,2008-2010} - v^{HS}_{i,j}$$

waarbij

$rv^{WON}_{i,j,2008-2010}$ De rekenvolumina voor tariefdrager j van netbeheerder i na de beheeroverdracht van over te dragen HS-netten voor de vierde reguleringsperiode

$v^{HS}_{i,j}$ De volumes die (per tariefdrager j) in mindering wordt gebracht bij de rekenvolumina (per tariefdrager j) van netbeheerder i als gevolg van de beheeroverdracht van over te dragen HS-netten

~~*Begininkomsten*~~

~~(b) $$BI_{i,2007} = \sum_j \left(\hat{p}^{-W}_{i,j,2007} \cdot rv^{WON}_{i,j,2008-2010} \right) + W^{RNB}_{i,2007} + Z_{i,2007}$$~~

~~waarbij~~

~~$\hat{p}^{-W}_{i,j,2007}$ De tarieven van netbeheerder i voor tariefelement j in het jaar 2007 ter bepaling van de begininkomsten waarop de formule in artikel 41b, eerste lid van de E-wet toegepast zal worden na de beheeroverdracht van de over te dragen HS-netten. Deze tarieven zijn gecorrigeerd voor de effecten van de RUN, nacalculaties en het objectiveerbare regionale verschil waterkruisingen~~

~~$W^{RNB}_{i,2007}$ Het bedrag waarmee de inkomsten van netbeheerder i in het jaar 2007 zijn verhoogd vanwege het objectiveerbare regionale kostenverschil waterkruisingen in netvlakken die niet worden overgedragen~~

~~$Z_{i,t}$ De door de Raad toegekende extra inkomsten die netbeheerder i mag verdienen in het jaar t vanwege meerkosten HS-netten~~

~~(c) $$\hat{p}^{-W}_{i,j,2007} = \frac{\sum_j \left(p_{i,j,2007} \cdot rv_{i,j,2008-2010} \right) - RUN_{i,2007} - NC_{i,2007} - W_{i,2007}}{\sum_j p_{i,j,t} \cdot rv_{i,j,2008-2010}} \cdot p_{i,j,2007}$$~~

~~(d) $$BI^{x}_{i,2007} = \sum_j \left(\tilde{p}^{-W}_{i,j,2007} \cdot rv^{WON}_{i,j,2008-2010} \right) + W^{RNB}_{i,2007} + Z_{i,2007}$$~~

~~waarbij~~

~~$\tilde{p}^{-W}_{i,j,2007}$ De tarieven van netbeheerder i voor tariefelement j in het jaar 2007 ter bepaling van de begininkomsten voor vaststelling van de x-factor na de beheeroverdracht van de over te dragen HS-netten. Deze tarieven zijn gecorrigeerd voor de effecten van de RUN, nacalculaties, het objectiveerbare regionale verschil waterkruisingen en de q-factor~~

(e) $$\tilde{p}^{-W}_{i,j,2007} = \frac{\sum_j \left(p_{i,j,2007} \cdot rv_{i,j,2008-2010}\right) - RUN_{i,2007} - NC_{i,2007} - W_{i,2007} - Q_{i,2007}}{\sum_j p_{i,j,t} \cdot rv_{i,j,2008-2010}} \cdot p_{i,j,2007}$$

Overdrachtscorrectie

(f) $$\Delta C_{won} = \frac{\sum_i (-C_{HS,i,2007} + \hat{C}_{inkoopstijging,i})}{\sum_i TC_{i,2007}}$$

waarbij

ΔC_{won} De sectorbrede verandering van de verwachte efficiënte kosten vanwege de HS-netten waarvan het beheer wordt overgedragen

$C_{HS,i,2007}$ De kosten van HS-netten waarvan het beheer wordt overgedragen door netbeheerder *i* uitgedrukt in prijzen van 2007

$\hat{C}_{inkoopstijging,i}$ De verwachte stijging van de inkoopkosten transport van netbeheerder *i* vanwege de HS-netten waarvan het beheer wordt overgedragen

$TC_{i,2007}$ De totale kosten van netbeheerder *i* in het jaar 2007

(g) $$\sum_i \hat{C}_{inkoopstijging,i} = \sum_i C_{HS,i,2007} - \sum_i C^{af}_{HS,i}$$

waarbij

$C^{af}_{HS,i}$ De kosten van netbeheerder *i* voor het transport ten behoeve van direct aangeslotenen op HS-netten waarvan het beheer wordt overgedragen.

(h) Uit formule (f) en (g) volgt door samenvoegen:

$$\Delta C_{won} = \frac{-\sum_i C^{af}_{HS,i}}{\sum_i TC_{i,2007}}$$

(i) $$WON = -1 \cdot \Delta C_{won}$$

(j) $$1 - WON = \frac{\sum_i \sum_j \hat{p}^{-W}_{i,j,2007} \cdot rv^{WON}_{2008-2010}}{\sum_i \sum_j \hat{p}^{-W}_{i,j,2007} \cdot rv_{2008-2010}}$$

Samengestelde output ten behoeve van het gelijke speelveld (2007)

(k) $$SO_{i,2007} = \sum_j \overline{p}_{j,2007} \cdot \ddot{r}v^{WON}_{i,j,2008-2010}$$

waarbij

$\ddot{r}v^{WON}_{i,j,2008-2010}$ De rekenvolumina voor tariefdrager *j* van netbeheerder *i* na de beheeroverdracht van de over te dragen HS-netten voor de vierde reguleringsperiode. Hierbij zijn, voor zover nodig, de volumes bij dubbeltarieven, omzetneutraal, gecorrigeerd zodat alle laagtariefuren 90 uur per week bedragen. Ook zijn de volumes in de deelmarkt

periodieke aansluitvergoeding, voor zover nodig en omzetneutraal, gecorrigeerd door het standaardiseren van de tariefcategorieën. De categorieën zijn als volgt ingedeeld: t/m 1 x 6A geschakeld net, t/m 3*25 A, >3*25A t/m 3*80A, LS & Trafo MS/LS, MS, >MS

(l) $\ddot{r}v_{i,j,2008-2010}^{WON} = \ddot{r}v_{i,j,2008-2010} - v_{i,j}^{HS}$

~~*De verwachte efficiënte kosten per eenheid output voor het jaar 2010*~~

~~(m)~~ $c_{eff,2010} = \frac{\sum_i \left(C_{eff,i,2007} + E(ORV_{i,2007}^{HS})\right)}{\sum_i SO_{i,2007}} \cdot (1-WON) \cdot (1-PV_{2007-2010})^3$

~~waarbij~~

~~$E(ORV_{i,2007}^{HS})$ Het geschatte objectiveerbare regionale kostenverschil voor netbeheerder *i* in jaar 2007 in netvlakken die worden overgedragen~~

~~(n)~~ $E\left(ORV_{i,2007}^{HS}\right) = W_{i,2007}^{HS} + E\left(LH_{i,2007}^{HS}\right)$

~~waarbij~~

~~$W_{i,2007}^{HS}$ Het objectiveerbare regionale kostenverschil waterkruisingen voor netbeheerder *i* in jaar 2007 in netvlakken die worden overgedragen~~

~~$E(LH_{i,2007}^{HS})$ Het geschatte objectiveerbare regionale kostenverschil lokale heffingen voor netbeheerder *i* in jaar 2007 in netvlakken die worden overgedragen~~

~~(o)~~ $W_{i,2007}^{HS} = W_{i,2006}^{HS} \cdot (1 + cpi_{2007} - x_{i,2007} + q_{i,2007})$

~~waarbij~~

~~$W_{i,2006}^{HS}$ Het objectiveerbare regionale kostenverschil waterkruisingen voor netbeheerder *i* in jaar 2006 in netvlakken die worden overgedragen~~

~~(p)~~ $E\left(LH_{i,2007}^{HS}\right) = LH_{i,2005}^{HS} \cdot \left(1 + cpi_{2006}\right) \cdot \left(1 + cpi_{2007}\right)$

~~waarbij~~

~~$LH_{i,2005}^{HS}$ De door netbeheerder *i* in jaar 2005 betaalde lokale heffingen in netvlakken die worden overgedragen~~

~~*Het geschatte objectiveerbare regionale kostenverschil in jaar 2010*~~

~~(q)~~ $E\left(W_{i,2010}\right) = W_{i,2006}^{RNB} \cdot (1 + cpi_{2007} - x_{i,2007} + q_{i,2007}) \cdot (1 - PV_{2007-2010})^3$

~~(r)~~ $E\left(LH_{i,2010}\right) = LH_{i,2005}^{RNB} \cdot \left(1 + cpi_{2006}\right) \cdot \left(1 + cpi_{2007}\right)$

~~waarbij~~

~~$W_{i,2006}^{RNB}$ Het objectiveerbare regionale kostenverschil waterkruisingen in netvlakken die niet worden overgedragen voor netbeheerder *i* in jaar 2006~~

~~$LH_{i,2005}^{RNB}$ De door netbeheerder *i* in jaar 2005 betaalde lokale heffingen voor netvlakken die niet worden overgedragen~~

Vaststellen van de kosten

(s) $C_{HS,i,2007} = \overline{OPEX}^{Direct}_{HS,i} + CAPEX_{HS,i,2007}$

waarbij

$\overline{OPEX}^{Direct}_{HS,i}$ De directe operationele kosten van HS-netten waarvan het beheer wordt overgedragen voor netbeheerder *i* op basis van het gemiddelde over de jaren 2005 en 2006 in prijspeil 2007

$CAPEX_{HS,i,t}$ Kapitaallasten van HS-netten waarvan het beheer wordt overgedragen voor netbeheerder *i* in jaar 2007

(t) $\overline{OPEX}^{Direct}_{HS,i} = (OPEX^{Direct}_{HS,i,2005} \cdot (1 + cpi_{2006}) \cdot (1 + cpi_{2007}) + OPEX^{Direct}_{HS,i,2006} \cdot (1 + cpi_{2007})) / 2$

waarbij

cpi_t De relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (alle huishoudens). Deze wordt berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd in de vierde maand voorafgaande aan jaar *t*, en van deze prijsindex, gepubliceerd in de zestiende maand voorafgaande aan jaar *t*, zoals deze maandelijks wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor Statistiek (conform artikel 41b, eerste lid, onderdeel d van de E-wet)

(u) $CAPEX_{HS,i,2007} = GAW_{HS,i,2007} \cdot Rnd_{red,2007} + Afs_{HS,i,2007}$

waarbij

$GAW_{HS,i,2007}$ Gestandaardiseerde activawaarde van HS-netten waarvan het beheer wordt overgedragen voor netbeheerder *i* ultimo 2007

$Afs_{HS,i,2007}$ De gestandaardiseerde afschrijvingen van HS-netten waarvan het beheer wordt overgedragen voor netbeheerder *i* in 2007

$Rnd_{red,2007}$ Het redelijke rendement in 2007

(v) $Rnd_{red,t} = (1 + WACC_{reële\ 2003–2006}) \cdot \left(\frac{(1 + WACC_{reële\ 2007–2009})}{(1 + WACC_{reële\ 2003–2006})} \right)^{1/3} - 1$

waarbij

$WACC_{reële,t}$ De reële '*weighted average cost of capital*' vóór belastingen in jaar of periode

Vaststellen van de GAW

(w) $GAW_{HS,i,t} = GAW_{HS,i,2000} - \sum_{t=2001}^{t} Afs_{HS,i,t} + \sum_{t=2001}^{t} Inv_{HS,i,t}$

(x) $Afs_{HS,i,t} = Afs^{<2001}_{HS,i,t} + Afs^{\geq 2001}_{HS,i,t}$

waarbij

$Afs^{<2001}_{HS,i}$ Het deel van de gestandaardiseerde afschrijvingen van HS-netten waarvan het beheer wordt overgedragen van netbeheerder *i*, dat betrekking heeft op de activawaarde ultimo 2000

$Afs_{HS,i}^{\geq 2001}$ Het deel van de gestandaardiseerde afschrijvingen van HS-netten waarvan het beheer wordt overgedragen van netbeheerder *i*, dat betrekking heeft op investeringen vanaf het jaar 2001

(y) $$GAW_{p:2008,i} = GAW_{2007,i} - GAW_{HS,2007,i}$$

waarbij

$GAW_{p:i,2008}$ De gestandaardiseerde activawaarde van netbeheerder *i* primo 2008

$GAW_{i,2007}$ De gestandaardiseerde activawaarde van netbeheerder *i* ultimo 2007

$GAW_{HS,i,2007}$ De gestandaardiseerde activawaarde van HS-netten waarvan het beheer wordt overgedragen voor netbeheer *i* ultimo 2007